

ACCOUNTING AND TAXATION

ОБЛІК І ОПОДАТКУВАННЯ

УДК: 657.3; 657.6

ФІНАНСОВИЙ МОНІТОРИНГ У КОНТЕКСТІ БУХГАЛТЕРСЬКОЇ ТА АУДИТОРСЬКОЇ ПРАКТИКИ В УКРАЇНІ

Михайло Лучко

Західноукраїнський національний університет, Тернопіль, Україна

Резюме. Проведено аналіз нормативно-правової бази та здійснено наукову розвідку й досліджено теоретичні питання фінансового моніторингу в контексті бухгалтерської та аудиторської практики в Україні. Для досягнення цілей наукової статті автор використав системний підхід як один із основоположних методів наукових досліджень, метод гіпотез та інші загальнонаукові й спеціальні методи досліджень. Простежено теоретичні й концептуальні засади, нормативно-правову базу фінансового моніторингу в контексті облікової та аудиторської практики. Представлене питання дослідження, закономірність перевірки прийнятих у дослідженні гіпотез, потреба опрацювання теоретичних засад спричинили поділ процесу написання статті на конкретні етапи та вибір відповідних методів у кожному з них. Зазначено, що на перший план у проведенні фінансового моніторингу в контексті бухгалтерської та аудиторської практики в Україні виступають відповідні знання нормативно – правової бази з потребою їх поєднання з господарською практикою. Доведено, що для досягнення мети фінансового моніторингу в контексті бухгалтерської та аудиторської практик потрібно враховувати не тільки вимоги нормативно-правової бази, а також можливість існування конфлікту інтересів бухгалтерів та аудиторів і замовників їх послуг. На основі огляду літератури досліджено особливості фінансового моніторингу як поняття. Дано пропозиції щодо подолання існуючих протиріч. Основними результатами дослідження є обґрунтування та розроблення теоретичних засад фінансового моніторингу в контексті бухгалтерської та аудиторської практики в Україні. Практична цінність теоретичних результатів полягає у їх виробничій направленості. Реалізація у господарській діяльності зазначених пропозицій значно підвищить рівень застосування фінансового моніторингу в контексті бухгалтерської та аудиторської практики. Стаття буде корисною працівникам бухгалтерських служб, аудиторських фірм та усім зацікавленим особам, котрі пов'язані з фінансовим моніторингом.

Ключові слова: фінансовий моніторинг, бухгалтер, аудитор.

https://doi.org/10.33108/galicianvisnyk_tntu2022.04.045

Отримано 06.09.2022

UDC: 657.3; 657.6

FINANCIAL MONITORING IN THE CONTEXT OF ACCOUNTING AND AUDITING PRACTICE IN UKRAINE

Mykhailo Luchko

West Ukrainian National University, Ternopil, Ukraine

Summary. The article analyzes the regulatory and legal framework and carries out scientific research and investigates theoretical issues of financial monitoring in the context of accounting and auditing practice in

Ukraine. To achieve the goals of the scientific article, the author applied and used the systematic approach as one of the fundamental methods of scientific research, the hypothesis method and other general scientific and special research methods. The theoretical and conceptual foundations, regulatory and legal basis of financial monitoring in the context of accounting and auditing practice are traced. The represented research question, the regularity of testing the hypotheses accepted in the research, the need to develop theoretical foundations caused the division of the process of writing the article into specific stages and the selection of appropriate methods in each of them. It is noted that in conducting financial monitoring in the context of accounting and auditing practice in Ukraine, relevant knowledge of the regulatory and legal framework with the need to combine it with business practice is at the fore. It is proven that in order to achieve the goal of financial monitoring in the context of accounting and auditing practices, it is necessary to take into account not only the requirements of the regulatory and legal framework, but also the possibility of a conflict of interests of accountants and auditors and customers of their services. Based on the literature review, the peculiarities of financial monitoring as a concept were investigated. Suggestions for overcoming existing contradictions are given. The main results of the research are the substantiation and development of the theoretical foundations of financial monitoring in the context of accounting and auditing practice in Ukraine. The practical value of the theoretical results lies in their production orientation. The implementation of these proposals in economic activity will significantly increase the level of elements of financial monitoring in the context of accounting and auditing practice. The article will be useful to employees of accounting services, audit firms and all interested persons who are related to financial monitoring.

Key words: financial monitoring, accountant, auditor.

https://doi.org/10.33108/galicianvisnyk_tntu2022.04.045

Received 06.09.2022

«Бійся данайців, дари, що приносять»

Постановка проблеми. Україна не зважаючи на складні геополітичні умови прямує до Європейського Союзу. Одним із кроків, котрий потрібно здійснити невідкладно, є налагодження системи фінансового моніторингу фінансових операцій на предмет їх відповідності вітчизняному та міжнародному законодавству. Бухгалтерська та незалежна аудиторська діяльність підлягає фінансовому моніторингу згідно з загальним та спеціальним законодавством. Відтак назріває потреба адаптації законодавства та подолання назрілих завдань і проблем. Тому автором вирішено сформулювати та перевірити гіпотези щодо узгодження нормативно-правової бази, що регулює первинний фінансовий моніторинг професійної діяльності бухгалтерів та аудиторів і можливості існування конфлікту інтересів із замовниками послуг у їх практичній діяльності.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питання, котрі предметно досліджувалися в рамках даної статті, не були об'єктом багатьох наукових розвідок залежно від мети та змісту фінансового моніторингу. Зрозуміло, що до них буде проявлятися зростаючий інтерес, оскільки вони справедливо визнані ефективним апаратом формалізації теоретичних і наукових завдань у різних галузях знань. Віддаючи належну шану багатьом науковцям, котрі внесли значний вклад у розв'язання проблем з окресленого кола питань, у рамках даної статті буде звернено увагу лише на ті, котрі, на нашу думку, мають безпосередній вплив на предмет дослідження.

Питання, що є предметом даного дослідження, певною мірою було опрацьовано та висвітлено в науковому доробку вітчизняних і зарубіжних учених. Насамперед хочеться відзначити наукові праці стосовно означеної проблеми вчених Єфіменко Т. І. [8], Внукової Н. М. [6], Андрейченко Ж. О. [1, 2, 3]. Саме вони були одними із перших, хто з наукової точки зору звернувся до даної прикладної проблеми.

Автори Бормотова Н. В., Мухіна К. О. [5] проаналізували існуючі визначення поняття «фінансовий моніторинг» та обґрунтували авторське визначення поняття «фінансовий моніторинг».

Закірова С. [9] зазначає, що фінансовий моніторинг – це діяльність із виявлення незаконно отриманих доходів та запобігання фінансуванню тероризму фінансовими

операціями, які підлягають фінансовому моніторингу, є порогові фінансові операції, а також підозрілі фінансові операції чи діяльність.

Таким чином, на нашу думку, фінансовий моніторинг – це перш за все виявлення незаконно отриманих доходів, встановлення джерел походження цих доходів по порогових фінансових операціях з метою унеможливлення їх подальшого використання та притягнення до відповідальності осіб, що їх здійснили.

Також питанням, які корелюють із темою нашого дослідження, значної уваги приділили й інші науковці. Лугіна Н. А. й Левчишина В. В. [10] вказують, що процес визначення, вивчення й розпізнавання способів злочинних дій є одним із проблемних питань протидії відмиванню коштів, отриманих злочинним шляхом. Тому зростає потреба в постійному дослідженні механізмів та методів фінансового моніторингу як способу відмивання коштів, отриманих злочинним шляхом. Єгоричева С. Б. [7] розкриває сутність та значення фінансового моніторингу як системи протидії легалізації доходів, отриманих злочинним шляхом, та фінансуванню тероризму. Також проаналізовано організацію його проведення у вітчизняній банківській системі та розглянуто діяльність міжнародних організацій у сфері запобігання відмиванню кримінальних доходів.

Перелік праць учених та нормативно-правові акти, котрі проаналізовано при написанні зазначеної статті, наведено в списку літератури. Він не може бути виключним, оскільки проблема, що досліджується, є актуальною, а тому багато авторів до них звертаються в процесі вирішення наукових справ. Тому теоретичні та методологічні питання фінансового моніторингу в Україні при переході до Європейського законодавства потребують глибших наукових пошуків та розуміння складності цього питання.

Метою роботи є дослідження теоретичних і концептуальних засад фінансового моніторингу в контексті бухгалтерської та аудиторської практики в Україні. Сформульована мета вимагає й передбачає наукову розвідку теоретичних та практичних засад фінансового моніторингу в контексті бухгалтерської та аудиторської практики. Тому ми поставили саме ці питання для вирішення завдань статті.

Виклад основного матеріалу. При написанні статті в методологічному плані ми завжди викладаємо наші думки в певній послідовності, що дозволяє досягнути мети. Насамперед, завжди перераховуємо загальні відправні точки своїх аргументів, передумови та умови нашого бачення викладу статті. На другій стадії здійснюємо спробу викладу наших загальних, методологічних, організаційних та наукових міркувань стосовно означеного кола проблемних питань, котрі прагнемо дослідити. Накінець, на третьому (заключному), етапі дослідження, зупиняємося на варіанті (моделі) можливого розв'язання поставленої наукової чи прикладної проблеми, котру ставимо перед собою при написанні статті та здійснюємо спробу використати напрацьований теоретико – методологічний матеріал для перевірки зазначеної пропозиції. Представлена проблема дослідження, необхідність перевірки прийнятих у дослідженні гіпотез, потреба розроблення теоретичних засад зумовили поділ дослідницького процесу на конкретні етапи та вибір відповідних методів у кожному з них. На початковому етапі використано такі наукові методи: огляд літератури та її аналіз, пряме спостереження. У подальшому використано такі методи наукових досліджень, як обстеження та інтерв'ю. Отримана інформація та знання опрацьовувалися за допомогою ретроспективного аналізу. В процесі написання статті застосовано системний підхід як один з основних методів наукових досліджень, використано класичний метод гіпотез. Основними результатами дослідження є обґрунтування, розроблення теоретичних засад фінансового моніторингу в контексті бухгалтерської та аудиторської практики в Україні. Практична цінність

теоретичних результатів аналізу нормативно-правової бази, що регулює означене коло проблемних питань, полягає у їх виробничій направленості.

Фінансовий моніторинг в Україні регулюється ЗУ «Про запобігання та протидію легалізації (відмиванню) доходів, отриманих злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення» від 06.12.2019 № 361-IX [15].

Відповідно до зазначеного законодавчого акту, фінансовий моніторинг – це сукупність заходів, що вживаються уповноваженими суб'єктами у сфері запобігання та протидії легалізації (відмиванню) доходів, отриманих злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення, що здійснюються у формі державного фінансового моніторингу й первинного фінансового моніторингу.

Суб'єктами державного фінансового моніторингу є: Національний банк України, центральний орган виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізацію державної політики у сфері запобігання та протидії легалізації (відмиванню) доходів, отриманих злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення, Міністерство юстиції України, Національна комісія з цінних паперів та фондового ринку, Міністерство цифрової трансформації України, Державна служба фінансового моніторингу України.

Положеннями ч. 2 ст. 6 Закону України «Про запобігання та протидію легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення» передбачено перелік суб'єктів первинного фінансового моніторингу.

Детальний аналіз зазначених положень дозволяє сформулювати висновок про те, що окрім традиційних фінансових установ (банків, кредитних спілок й інших фінансових установ) до суб'єктів первинного фінансового моніторингу законодавець додав: операторів поштового зв'язку, постачальників послуг, пов'язаних з обігом віртуальних активів, а також спеціально визначені суб'єкти первинного фінансового моніторингу (крім осіб, які надають послуги в рамках трудових правовідносин): суб'єкти аудиторської діяльності, бухгалтери, суб'єкти господарювання, що надають послуги з бухгалтерського обліку, суб'єкти господарювання, що здійснюють консультування з питань оподаткування, адвокатські бюро, адвокатські об'єднання та адвокати, які здійснюють адвокатську діяльність індивідуально, нотаріуси, суб'єкти господарювання, що надають юридичні послуги; особи, які надають послуги щодо створення, забезпечення діяльності або управління юридичними особами, особи, які надають послуги щодо створення, забезпечення діяльності або управління юридичними особами, суб'єкти господарювання, що надають посередницькі послуги під час здійснення операцій з купівлі-продажу нерухомого майна, а також суб'єкти господарювання, що надають за винагороду консультаційні послуги, пов'язані з купівлею-продажем нерухомого майна, суб'єкти господарювання, що здійснюють торгівлю за готівку дорогоцінними металами і дорогоцінним камінням та виробами з них, суб'єкти господарювання, які проводять лотереї та/або азартні ігри, постачальники послуг, пов'язаних з обігом віртуальних активів, інші юридичні особи, які за своїм правовим статусом не є фінансовими установами, але надають окремі фінансові послуги.

Звернімо увагу, що відповідно до п. 6 ст. 11 ЗУ «Про аудит фінансової звітності та аудиторську діяльність» аудитор та аудиторська фірма не несуть дисциплінарної, адміністративної, цивільно-правової та кримінальної відповідальності за подання до центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері запобігання та протидії легалізації (відмиванню) доходів, отриманих злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення,

інформації про фінансову операцію, навіть якщо такими діями завдано шкоди юридичним або фізичним особам, та за інші дії, якщо вони діяли в межах виконання Закону України «Про запобігання та протидію легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення».

На рисунку 1 наведено статистичні дані щодо передавання Держфінмоніторингом України узагальнених та додаткових узагальнених даних до правоохоронних органів у 2021 році, а на рисунку 2 – показано динаміку інформування суб'єктів первинного фінансового моніторингу про фінансові операції протягом 2017–2021 років.

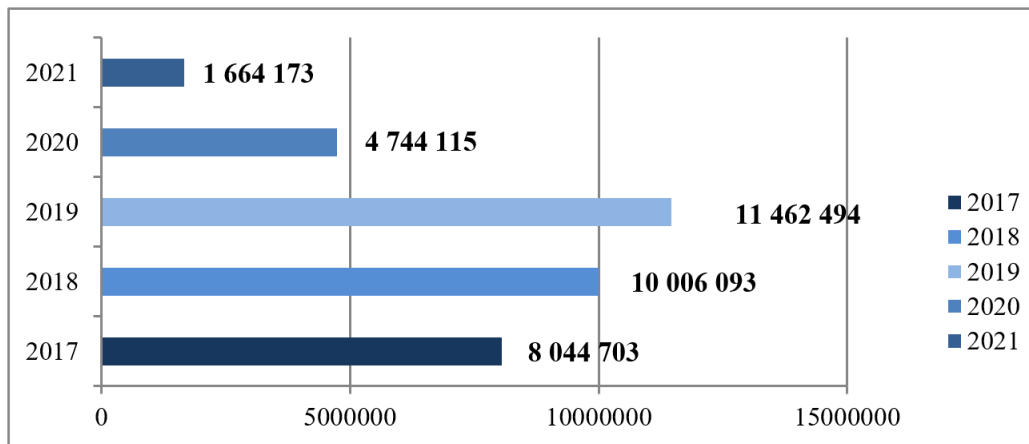

Рисунок 1. Статистичні дані щодо передавання Держфінмоніторингом України узагальнених та додаткових узагальнених матеріалів до правоохоронних органів у 2021 році [16]

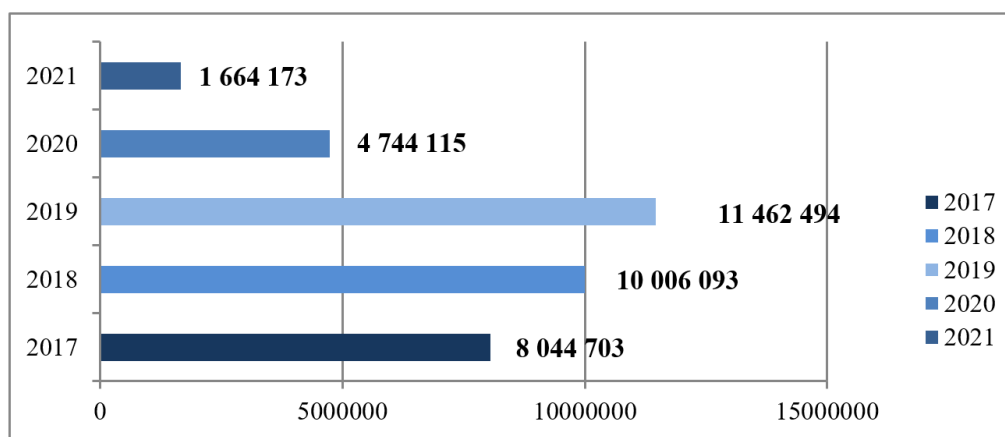

Рисунок 2. Динаміка інформування суб'єктів первинного фінансового моніторингу про фінансові операції протягом 2017–2021 років [16]

Згідно з абзацом 5 ст. 7 ЗУ «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні», головний бухгалтер подає в установленому порядку та у випадках, передбачених Законом України «Про запобігання та протидію легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення», інформацію центральному органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері запобігання та протидії

легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення.

Отже, правовий аналіз положень ч. 2 ст. 6 Закону України «Про запобігання та протидію легалізації (відмиванню) доходів, отриманих злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення», п. 6 ст. 11 ЗУ «Про аудит фінансової звітності та аудиторську діяльність» й абзацу 5 ст. 7 ЗУ «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» дозволяє зробити висновок про те, що суб'єкти первинного фінансового моніторингу – суб'єкти аудиторської діяльності, бухгалтери, суб'єкти господарювання, що надають послуги з бухгалтерського обліку, зобов'язані подавати до центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері запобігання та протидії легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення, інформацію про фінансову операцію, навіть якщо такими діями завдано шкоди юридичним або фізичним особам, та за інші дії, якщо вони діяли в межах виконання Закону України «Про запобігання та протидію легалізації (відмиванню) доходів, отриманих злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення».

Поняття конфлікту інтересів чітко визначено лише в Законі України «Про запобігання корупції». Згідно з ним конфлікт інтересів – це суперечність між особистими інтересами особи та її службовими повноваженнями, що конфлікт може негативно вплинути на об'єктивність або неупередженість прийняття рішень, а також на вчинення чи не вчинення дій під час виконання наданих особі службових повноважень.

Аналіз норм законодавства, котрий ми провели, дає можливість зробити висновок про те, що суб'єкти бухгалтерської та аудиторської діяльності (суб'єкти первинного фінансового моніторингу) можуть мати значний конфлікт інтересів при його застосуванні. Він полягатиме у тому, чи виконуватимуть вони зазначене законодавство на шкоду своїм фінансовим інтересам та вигідним умовам праці з роботодавцями й клієнтами, що її оплачують. Вони також можуть нести й репутаційні втрати. Адже важко передбачити поведінку роботодавців бухгалтерів та замовників аудиторських (послуг) при виконанні ними законодавства, що регулює фінансовий моніторинг.

Висновки. Не претендуючи на повне наукове та практичне виключення наших думок, констатуємо, що застосування фінансового моніторингу на практиці ускладнюється можливістю існування конфлікту особистих матеріальних інтересів бухгалтерів-практиків та аудиторів при виконанні ними законодавства, що регулює фінансовий моніторинг. Тому для ефективного застосування даного законодавства потрібно подолати психологічний бар'єр особистої матеріальної зацікавленості таких осіб. Досягти цього можливо лише в плині часу та зміні менталітету бухгалтерських працівників та аудиторів.

Conclusions. Without pretending to the complete scientific and practical exclusivity of our opinions, we state that the application of financial monitoring in practice is complicated by the possibility of a conflict of personal material interests of practicing accountants and auditors in their implementation of the legislation regulating financial monitoring. Therefore, for the effective application of this legislation, it is necessary to overcome the psychological barrier of personal material interest of such persons. It is possible to achieve this only with the passage of time and a change in the mentality of accounting employees and auditors.

Список використаних джерел

1. Андрійченко Ж. О., Внукова Н. М. Фінансовий моніторинг: електрон.-мультимедійний навчальний посібник. Х.: Вид. ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2017.

2. Андрійченко Ж. О. Визначення рівня конкордації НОР і результатів 5 раунду взаємного оцінювання Moneyval відповідності системи ПВД/ФТ України рекомендаціям FATF. Глобальні та національні проблеми економіки. 2018. Вип. 23. С. 441–447. URL: <http://global-national.in.ua/archive/23-2018/85.pdf>.
3. Андрійченко Ж. О. Внукова Н. М., Пукала Р., Смоляк В. А. та ін. Розвиток ризик-орієнтованого підходу в сфері фінансового моніторингу в Україні згідно з європейськими вимогами. Євроінтеграційні аспекти розвитку ринків фінансових послуг: монографія; за заг. ред. докт. екон. наук, проф. Н. М. Внукової та канд. екон. наук Р. Пукала. Харків: ТО Ексклюзив. 2018. С. 121–142.
4. Балануца О. О. Особливості формування системи фінансового моніторингу в Україні. URL: https://www.google.com/url?sa=t&rct=j&q=&esrc=s&source=web&cd=&cad=rja&uact=8&ved=2ahUK EwjM5eSHvpL6AhUJ_SoKHUINCmMQFnoECACQAQ&url=http%3A%2F%2Fwww.investplan.com.ua%2Fpdf%2F6_2011%2F10.pdf&usg=AOvVaw00Szuj29-gcJ6HUkl8vwyw.
5. Бормотова Н. В., Мухіна К. О. Дослідження сутності поняття фінансовий моніторинг. Вісник економіки транспорту і промисловості. 2015. № 50. С. 214–216. DOI: <https://doi.org/10.18664/338.47:338.45.v0i50.53068>
6. Внукова Н. М., Колодізев О. М., Чмутова І. М. Аналіз міжнародного досвіду застосування ризик-орієнтованого підходу у сфері протидії відмиванню коштів, фінансуванню тероризму та фінансування розповсюдження зброї масового знищення. Глобальні та національні проблеми економіки. 2017. Вип. 17. С. 610–617.
7. Єгоричева С. Б. Організація фінансового моніторингу в банках: навч. посіб. К.: Центр учбової літератури. 2014. 292 с.
8. Єфіменко Т. І. Розвиток національної системи фінансового моніторингу. URL: https://www.google.com/url?sa=t&rct=j&q=&esrc=s&source=web&cd=&ved=2ahUKEwiVpdqNxZL6AhXmxIsKHX_XCVUQFnoEACAKQAQ&url=http%3A%2F%2Fafu.kiev.ua%2Fgetfile.php%3Fpage_id%3D450%26num%3D13&usg=AOvVaw0eW0Fqe4KpKaeDScAf1v2v.
9. Закірова С. Фінансовий моніторинг в Україні: реальні та міфічні загрози для бізнесу і громадян. Громадська думка про правотворення. 2020. № 10 (195). С. 15–25. URL: <http://nbuviar.gov.ua/images/dumka/2020/10.pdf>.
10. Лугіна Н. А., Левчишина В. В. Фінансовий моніторинг як спосіб протидії легалізації (відмиванню) злочинних доходів. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0374/2021-2/70>
11. Першин В. Г. Державний фінансовий моніторинг: загальні правові характеристики. Публічне право. 2019. № 2 (34). С. 70–73. URL: <file:///C:/Users/USER/Downloads/pp-2019-34-08.pdf>.
12. Закон України «Про аудит фінансової звітності та аудиторську діяльність». Відомості Верховної Ради. 2018. № 9. С. 50. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2258-19#Text>.
13. Закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні». Відомості Верховної Ради України. 1999. № 40. С. 365. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/996-14#Text>.
14. Закон України «Про запобігання та протидію легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення». Відомості Верховної Ради України. 2020. № 25, С. 171. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/361-20#Text>.
15. Державна служба фінансового моніторингу України. URL: <https://fiu.gov.ua/>

References

1. Andriichenko Zh. O., Vnukova N. M. Finansovyi monitorynh: elektron-multymediinyi navchalnyi posibnyk/ Kh.: Vyd. KhNEU im. S. Kuznetsia. 2017.
2. Andriichenko Zh. O. Vyznachennia rivnia konkordatsii NOR i rezultativ 5 raundu vzaiemnoho otsiniuvannia Moneyval vidpovidnosti systemy PVD/FT Ukrainy rekomendatsiiam FATF. Hlobalni ta natsionalni problemy ekonomiky. 2018. Vyp. 23. P. 441–447. URL: <http://global-national.in.ua/archive/23-2018/85.pdf>.
3. Andriichenko Zh. O., Vnukova N. M., Pukala R., Smoliak V. A. ta in. Rozvytok ryzyk-orientovanoho pidkhdou v sferi finansovoho monitorynhu v Ukraini zghidno z yevropeiskymy vymohamy. Yevrointehratsiini aspekty rozvytku ryнкiv finansovykh posluh: monohrafiia; za zah. red. dokt. ekon. nauk, prof. N. M. Vnukovoi ta kand. ekon. nauk R. Pukala. Kharkiv: TO Ekskliuzyv, 2018. P. 121–142.
4. Balanutsa O. O. Osoblyvosti formuvannia systemy finansovoho monitorynhu v Ukraini. URL: https://www.google.com/url?sa=t&rct=j&q=&esrc=s&source=web&cd=&cad=rja&uact=8&ved=2ahUKEwjM5eSHvpL6AhUJ_SoKHUINCmMQFnoECACQAQ&url=http%3A%2F%2Fwww.investplan.com.ua%2Fpdf%2F6_2011%2F10.pdf&usg=AOvVaw00Szuj29-gcJ6HUkl8vwyw.

5. Bormotova N. V., Mukhina K. O. Doslidzhennia sutnosti poniattia finansovyi monitorynh. *Visnyk ekonomiky transportu i promyslovost.* 2015. No. 50. P. 214–216. DOI: <https://doi.org/10.18664/338.47:338.45.v0i50.53068>
6. Vnukova N. M., Kolodiziev O. M., Chmutova I. M. Analiz mizhnarodnoho dosvidu zastosuvannia ryzyk-oriientovanoho pidkhotu u sferi protydii vidmyvanniu koshtiv, finansuvanniu teroryzmu ta finansuvannia rozpovsiudzhennia zbroi masovoho znyschennia Hlobalni ta natsionalni problemy ekonomiky. 2017. Vyp. 17. P. 610–617.
7. Iehorycheva S. B. Orhanizatsiia finansovoho monitorynhu v bankakh: navch. posib. K.: Tsentr uchbovoi literatury, 2014. P. 292.
8. Iefimenko T. I. Rozvytok natsionalnoi systemy finansovoho monitorynhu. URL: https://www.google.com/url?sa=t&rct=j&q=&esrc=s&source=web&cd=&ved=2ahUKEwiVpdqNxZL6AhXmxIsKHX_XCVUQFnoECAkQAQ&url=http%3A%2F%2Fafu.kiev.ua%2Fgetfile.php%3Fpage_id%3D450%26num%3D13&usg=AOvVaw0eW0Fqe4KpKaeDScAf1v2v.
9. Zakirova S. Finansovyi monitorynh v Ukraini: realni ta mifichni zahrozy dlia biznesu i hromadian. *Hromadska dumka pro pravotvorennia.* 2020. No. 10 (195). P. 15–25. URL: <http://nbuviap.gov.ua/images/dumka/2020/10.pdf>.
10. Luhina N. A., Levchyshyna V. V. Finansovyi monitorynh yak sposib protydii lehalizatsii (vidmyvanniu) zlochynnykh dokhodiv. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0374/2021-2/70>
11. Pershyn V. H. Derzhavnyi finansovyi monitorynh: zahalni pravovi kharakterystyky. *Publichne pravo.* 2019. No. 2 (34). P. 70–73. URL: <file:///C:/Users/USER/Downloads/pp-2019-34-08.pdf>.
12. Zakon Ukrainy Pro audyt finansovoi zvitnosti ta audytorsku diialnist. *Vidomosti Verkhovnoi Rady.* 2018. No. 9. P. 50. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2258-19#Text>.
13. Zakon Ukrainy Pro bukhhalterskyi oblik ta finansovu zvitnist v Ukraini. *Vidomosti Verkhovnoi Rady Ukrainy.* 1999. No. 40. P. 365). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/996-14#Text>.
14. Zakon Ukrainy Pro zapobihannia ta protydiiu lehalizatsii (vidmyvanniu) dokhodiv, oderzhanykh zlochynnym shliakhom, finansuvanniu teroryzmu ta finansuvanniu rozpovsiudzhennia zbroi masovoho znyschennia. *Vidomosti Verkhovnoi Rady Ukrainy.* 2020. No. 25, P. 171). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/361-20#Text>.
15. Derzhavna sluzhba finansovoho monitorynhu Ukrainy. Ofitsiinyi sait. URL: <https://fiu.gov.ua>.